

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Λυσίας, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§1-3.7

Εἰ μὴ συνήδη, ὦ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι. Ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούσῃ περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι. Ἀξιῷ δέ, ὦ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὖνους εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μὴδὲν πῶ μοι πλέον εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ [παρὰ] τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χείρους εἶναι.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1. Ποια ἐλπίδα ἐκφράζει στο προοίμιο ὁ Μαντίθεος ἀπευθυνόμενος στους βουλευτές καὶ με ποια προϋπόθεση εἶναι δυνατόν νὰ πραγματοποιηθεῖ;

Μονάδες 10

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Ἀριστοτέλης, *Ῥητορική* Γ 14 1415a 22-34

Ὅπως φανερώνει καὶ ὁ τίτλος, στα τρία βιβλία τοῦ ἔργου αὐτοῦ ὁ Ἀριστοτέλης περιγράφει τὴ ρητορική τέχνη, τὰ εἶδη καὶ τὰ μέσα της. Εἰς ἀναφέρεται στο προοίμιο τῶν ρητορικῶν λόγων.

Ἡ οὐσιαστικότερη λοιπὸν λειτουργία τοῦ προοιμίου, τὸ ἰδιαίτερο χαρακτηριστικὸ τοῦ, εἶναι αὐτό: νὰ δηλώσῃ πρὸς τὰ πού θὰ κατευθυνθεῖ ὁ λόγος (γι' αὐτὸ καὶ, ἀν τὸ πρᾶγμα εἶναι φανερό ἀπὸ μόνο τοῦ καὶ τὸ θέμα δὲν εἶναι ἰδιαίτερα σημαντικόν, τὸ προοίμιο δὲν χρειάζεται καθόλου). Ὅλες οἱ ἄλλες μορφές προοιμίου ποὺ χρησιμοποιοῦν οἱ ῥήτορες δὲν εἶναι παρὰ θεραπευτικὰ μέσα καὶ ταιριάζουν σὲ ὅλα τὰ εἶδη λόγου. Αὐτὰ ἔχουν νὰ κάνουν με τὸν ομιλητὴ, με τὸν ἀκροατὴ, με τὸ θέμα, με τὸν ἀντίδικον: με τὸν ομιλητὴ καὶ με τὸν ἀντίδικόν τοῦ ὅσα σχετίζονται με κάποια κατηγορία, εἴτε γιὰ νὰ τὴν ἀποκρούσῃ εἴτε γιὰ νὰ τὴ διατυπώσῃ — φυσικὰ δὲν εἶναι τὸ ἴδιο: ἀν ὁ ομιλητὴς εἶναι κατηγορούμενος καὶ υπερασπίζεται τὸν ἑαυτὸν τοῦ, πρέπει νὰ ἀρχίσῃ με τὴν ἀπόκρουση τῆς κατηγορίας, ἐνῶ ἀν εἶναι κατήγορος, πρέπει νὰ διατυπώσῃ τὴν κατηγορίαν στὸν ἐπίλογόν τοῦ. Ὁ λόγος εἶναι φανερός: αὐτὸς ποὺ

υπερασπίζεται τον εαυτό του, είναι ανάγκη, προκειμένου να παρουσιάσει τον εαυτό του στο δικαστήριο, να βγάλει από τη μέση όλα τα εμπόδια, και άρα είναι υποχρεωμένος κιόλας από την αρχή να αναιρέσει την κατηγορία· αυτός όμως που θέλει να διατυπώσει μια κατηγορία πρέπει να τη διατυπώσει στο τέλος, για να τη θυμάται ο ακροατής καλύτερα.

Μτφρ. Δ. Λυπουρλής

B4. Να βρείτε στο αρχαίο διδαγμένο κείμενο που σας δίνεται μία **ετυμολογικά συγγενή λέξη** για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: **είδηση, αχάριστος, νοημοσύνη, αιωνόβιος, ένδεια.**

Μονάδες 10

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ Ἀντιφῶν, Περί τοῦ Ἡρώδου φόνου §§74-76

(εκδ. του Gernet, L. Παρίσι: Les Belles Lettres, 1923, ανατ. 1965)

Ο Έλος ή ο Ευξίθεος κατηγορείται για τον φόνο του Ηρώδη σε ένα κοινό τους ταξίδι. Στο απόσπασμα αναφέρεται στην πολιτική διάσταση της υπόθεσης, λέγοντας ότι θα αντικρούσει τις κατηγορίες όσων υποστήριζαν ότι ο πατέρας του, πλούσιος Μυτιληναίος, ήταν από τους πρωτεργάτες στην αποστασία του νησιού από την αθηναϊκή συμμαχία (428 π.Χ.).

Δεῖ δέ με καὶ ὑπὲρ τοῦ πατρὸς ἀπολογήσασθαι. Καίτοι γε πολλῶ μᾶλλον εἰκὸς ἦν ἐκεῖνον ὑπὲρ ἐμοῦ ἀπολογήσασθαι πατέρα ὄντα· ὁ μὲν γὰρ πολλῶ πρεσβύτερός ἐστὶ τῶν ἐμῶν πραγμάτων, ἐγὼ δὲ πολλῶ νεώτερος τῶν ἐκείνῳ πεπραγμένων. Καὶ εἰ μὲν ἐγὼ τούτου ἀγωνιζομένου κατεμαρτύρουν ἃ μὴ σαφῶς ἦδη, ἀκοῇ δὲ ἡπιστάμην, δεινὰ ἂν ἔφη πάσχειν ὑπ' ἐμοῦ· νῦν δὲ ἀναγκάζων ἐμὲ ἀπολογεῖσθαι ὧν ἐγὼ πολλῶ νεώτερός εἰμι καὶ λόγῳ οἶδα, ταῦτα οὐ δεινὰ ἡγεῖται εἰργάσθαι. Ὅμως μέντοι καθ' ὅσον ἐγὼ οἶδα, οὐ προδώσω τὸν πατέρα κακῶς ἀκούοντα ἐν ὑμῖν ἀδίκως. Καίτοι τάχ' ἂν σφαλείην, ἃ ἐκεῖνος ὀρθῶς ἔργῳ ἔπραξε, ταῦτ' ἐγὼ λόγῳ μὴ ὀρθῶς εἰπὼν· ὅμως δ' οὖν κεκινδυνεύσεται. Πρὶν μὲν γὰρ τὴν ἀπόστασιν τὴν Μυτιληναίων γενέσθαι, ἔργῳ τὴν εὖνοιαν ἐδείκνυε τὴν εἰς ὑμᾶς· ἐπειδὴ δὲ ἡ πόλις ὅλη κακῶς ἐβουλεύσατο ἀποστᾶσα καὶ ἡμαρτε [τῆς ὑμετέρας γνώμης], μετὰ τῆς πόλεως ὅλης ἡναγκάσθη συνεξαμαρτεῖν.

ἀγωνίζομαι: διεξάγω δικαστικό αγώνα

καταμαρτυρῶ: καταθέτω μαρτυρία

κακῶς ἀκούω: κακολογούμαι

ἡ ἀπόστασις: η αποστασία

συνεξαμαρτάνω: συμμερίζομαι το λάθος

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Γ1. Να μεταφράσετε στη Νέα Ελληνική το απόσπασμα: *«Δεῖ δέ με καὶ... δεινὰ ἡγεῖται εἰργάσθαι».*

Μονάδες 20

Γ4.

α. Να προσδιορίσετε την κύρια συντακτική λειτουργία των υπογραμμισμένων λέξεων/φράσεων του κειμένου:

ἀπολογήσασθαι:	είναι	στο
πρεσβύτερος:	είναι	στο
τῶν ἐμῶν:	είναι	στο
ἐμέ:	είναι	στο
	και	στο
ἔργω:	είναι	στο

(μονάδες 6)

β. « *Πρὶν μὲν γὰρ τὴν ἀπόστασιν τὴν Μυτιληναίων γενέσθαι, ἔργῳ τὴν εὖνοιαν ἐδείκνυε τὴν εἰς ὑμᾶς·* »: Να διακρίνετε τις προτάσεις στο παραπάνω απόσπασμα και να προσδιορίσετε το είδος της/των δευτερεύουσας/ουσών πρότασης/προτάσεων.

(μονάδες 4)

Μονάδες 10